RAPPORT:

Prosjekt Fremmede Arter i Sømna - 2026

I år har vi hatt stort fokus på registrering av Rynkerose. Dette er en meget aggresiv skadelig Fremmedart i naturen i Norge. Her ser vi Inkeri S Eira Fallås som har utført kartleggingen foran en vakker Rynkerose. Foto: Nils Nyborg

Først vil vi takke Statsforvalteren for den økonomiske støtten til å fjerne fremmede skadelige arter. Sømna kommune er dessverre i en slik økonomisk situasjon at dette arbeidet ikke hadde blitt utført uten eksterne midler. Her følger rapport for aktiviteten i prosjektet i 2026.

Innholdsfortegnelse:

Innhold

1) Bakgrunn ... 3
   a) Kartlegging i 2018: ... 3
   b) Aktivitet i 2019 til 2025: ... 3
2) Aktivitet i 2026 ... 5
   a) Informasjon ... 5
   b) Skriftlige avtaler ... 5
   c) Plakater ... 5
   d) Tromsøpalme, Vik Skole - 2026 ... 6
   e) Parkslirekneprosjekt – Vik Skole ... 7
      Felt 1. Langåsfeltet (vår/forsommer 2026) ... 7
      Felt nr 2. Kirkekontorfeltet (vår/forsommer 26) ... 9
   f) Kjempespringfrø – Bøpøla Naturreservat ... 12
   c) Parkslirekne i Sømna 2026 ... 14
   g) Kartlegging av Rynkerose ... 16
   h) Artsdatabanken ... 21
3) Økonomi ... 21
4) Behov neste år ... 22

1) Bakgrunn

a) Kartlegging i 2018:

- **Tromsøpalme:** Vi har generelt få forekomster i Sømna. Den store forekomsten vi har ligger i skoleskogen inntil lekeplassen ved Vik skole og er derfor noe vi prioriterer høyt. Her er det sterkt ønske om å unngå bruk av sprøytemidler. Utfordring at plantene står på en steinfylling med et tynt lag jord oppå slik at det er vanskelig (men ikke umulig) å nytte rotkutting. De første årene ble det fjernet flere tilhengerlass med planter hvert år. De siste årene er det snakk om et par søplesekker i året.

- **Kjempespringfrø:** Vi har 4-5 forekomster spredt rundt i kommunen. Den største utfordringen er langs Grøtheimsvelva som er et fiskeførende vassdrag. Her finnes plantene på begge sider av vassdraget i strekning av ca 2 kilometer før det munner ut i sjøen ved Bøpøla Naturreservat. Pga nærheten til vassdrag kan vi ikke bruke sprøytemidler. Siden plantene står i skråningene ned mot vannet må mye av bekjempingen skje fra vannet.

- **Lupiner**: Kun noen få forekomster i kommunen. De fleste forekomstene finnes i blomsterbed og det slås rundt disse med gressklipper. Det er kun en grunneier som har bedt om bistand til å fjerne sine planter.

- **Parkslirekne:** Her har vi en kjempeutfordring. Vi finner forekomster over hele kommunen og flere av disse er på godt over et dekar og sprer seg inn i skog og hekker. Flere lokaliteter grenser inntil vassdrag slik at vi ikke sprøyte hele feltet. Vi registrerte 84 forekomster i 2018. I 2025 har vi 174 forekomster.

- **Platanlønn.** Planteskolene har de siste 30 årene solgte Platanlønn til hageeiere. Anslår grovt 20 trær pr år og vi finner dem mange steder i kommunen. De trives godt og produserer en rekke frø hvert år. Vi søkte støtte til kartlegging, men pga omfanget fant ikke statsforvalteren midler til tiltaket så det blir ikke fulgt opp.

b) Aktivitet i 2019 til 2025:

- Tromsøpalme: De første årene stilte en skoleklasse opp på dugnad vår og høst og fjernet Tromsøpalme ved Vik skole med rotkutting. Det blir færre og færre planter hvert år og det er tydelig at bekjempingen hjelper. De siste årene er det 7-10 klasse som utfører jobben i lag med sine kontaktlærere.

- Kjempespringfrø: Vi engasjerer Grønn sektor/Ungdom i arbeid. 5 ungdommer og en arbeidsleder bruker ca 4-5 dagsverk hvert år med kantklipper og luking. De må delvis vasse i elva. Resultatet har vært bra noen år, mens arbeidsleder andre år er redd de har startet så sent at en del frø er spredd før plantene ble bekjempet. Bestanden er likevel

kraftig redusert.

- Parkslirekne:
    - I 2019 engasjerte vi Velfjord skogservice som sprøytet de 16 største forekomstene med Parkslirekne i kommunen.

    - 2020 til 2024 engasjerte vi Gunnleiv Grude og Tor Eivind Grude. De har gjort en meget god jobb. De første årene ble feltene sprøytet/slått på forsommeren. Utover i vekstsesongen blir plantene høye og får stor bladmasse. Da går det mye sprøytemidler samt at det i en HMS-sammenheng er ugunstig at man må å sprøyte oppover og gå i en sprøytetåke.

    - Nå er alle feltene behandlet tidligere og veksten kommer i gang mye senere. Da gir det best resultat å sprøyte på høsten/ettersommeren når saftstrømmen går fra blader og stengel og ned i rota. Antall felt de har behandlet pr år har variert fra 80 til 149 stk. Mange felt har blitt behandlet flere ganger samme sesong. De har også testet ut ulike kombinasjoner av plantevernmidler.

    - Vik Skole har to forsøksfelt der de dekker til et område med presenning og ser om dette tar knekken på planten. Det ene feltet ligger ved skolgården, den andre ned mot en elv. Derfor ønsker vi ikke å bruke plantevernmidler på disse feltene.

2) Aktivitet i 2026

a) Informasjon

Tiltaket er nå så godt kjent at vi har tonet ned informasjonsdelen av prosjektet. Grude mottar likevel jevnlig informasjon om nye lokaliteter med Parkslirekne. De har ikke åpnet for å ta imot behandling av nye felt hverken i 2025 eller 2026.

Tor Eivind Grude ringer og snakker med samtlige grunneierne før de sprøyter felt på deres eiendom. Den personlige kontakten oppleves som meget positiv og grunneierne er veldig glad for å få hjelp.

b) Skriftlige avtaler

Vi har utformet skriftlige avtaler hvor grunneierne ber Sømna kommune om å bekjempe fremmede arter på sin eiendom. De må også bekrefte om de aksepterer/ ikke aksepterer bruk av plantevernmidler. Vi har ca 100 skriftlige avtaler. Mange grunneierne har to til fire lokaliteter på sin eiendom.

c) Plakater

Ved alle lokaliteter som behandles med plantevernmidler settes det opp plakater med informasjon om hvilke sprøytemiddel som er brukt, datoen det er sprøytet og hvem man kan kontakte ved spørsmål.

Et felt med Parkslirekne i Vik sentrum. Som det går fram av plakaten ble det brukt en blanding av Roundup og Banvel. Foto: Nils Nyborg

d) Tromsøpalme, Vik Skole - 2026

(Jfr rapport fra lærer Lasse Blom og lærer Lillian Hanssen)

Lasse Blom skriver at det er minimalt med planter igjen på skolens område. De som eventuelt er, er det nesten umulig for elever å spotte. Det er bittesmå planter som sannsynligvis her frøsådd seg siste år(ene). Han hadde flere befaringer før sommeren uten å finne planter.

Klassen fjernet Tromsøpalmer ved kontoret til kirka våren 2025, det er det siste vi har fått til noe på. Da hadde vi også siste runde på skoleområdet. Bildet er fra den jobben. Foto: Lasse Blom

Lillian Hanssen forteller at hun hadde befaring i Skoleskogen tidlig i september og fant 2 planter. De var små, og hadde ikke satt frø. Den 11 september kom en elev og sa at det var en stor plante i kanten av gressletta/skogen. Hun fant planten, som stod inne i en kvisthaug. Den var ca 2 meter og hadde satt frø. Hun fjernet den, med søppelsekk over frøstanden. Hun mener det er meget sannsynlig at en del frø allerede har falt ned.

Hun mener det vanskelig å fjerne hele rota når det er mye stein i grunnen slik det er i dette området. Nå er det også lagt igjen kvisthauger i området. Da er det vanskelig å få oversikt.

Deler av området bør slås med kantklipper flere ganger i løpet av året. Da holdes planten nede. Dette er ikke mulig når greiner og kvisthauger ligger igjen. Hun har varslet både skoleledelsen og teknisk om dette.

Det har også tidligere vært et problem at det ligger igjen kvisthauger i skoleskogen/akebakken. Plantene trives blant kvistene og det er umulig for elevene å drive med rotkutting.

Her er et bilde en dugnad for å fjerne kvisthauger i 2020 slik at klassen kunne foreta rotkutting av Tromsøpalmene.
Foto: Nils Nyborg

e) Parkslirekneprosjekt – Vik Skole

Bygger på rapport og bilder fra lærer Lasse Blom

Sømna kommune fikk i 2025 tildelt midler til å etablere to førsøksfelt for å teste ut bekjemping av Parkslirekne ved hjelp av presenning i stedet for plantevernmidler. Arbeidet er utført av elever ved Vik skole og midlene skolen får for innsatsen brukes til å kjøpe utstyr og forbedre skolehagen. Begge feltene ligger i Vik Sentrum.

Felt 1. Langåsfeltet (vår/forsommer 2026)

Her ble det lagt duk i mai/ juni 25. Feltet er todelt - et felt med duk og et kontrollfelt uten duk der vi forsøkte å fjerne planten mekanisk

Langåsfeltet ligger bak en driftsbygning, rett nord for Vik skole. Feltet ble avsluttet våren 2026 siden vi fikk informasjon om at feltet tidligere har blitt sprøytet.

Nå 2026 var feltet fullt av skvallerkål, noe som gjorde det vanskelig å oppdage spirer av små parkslirekneplantene som hadde overlevd. Vi erfarte likevel noe viktig, og det var at sprøytingen på ingen måte hadde drept plantene totalt.

Elevene fant enkelte planter under duk, men også noe utenfor. Plantene utenfor var svært vanskelig å oppdage pga. massiv skvallerkålvekst.

Til venstre ser vi Langåsfeltet mens det fortsatt er dekket med duk. Til høyre ser vi hvordan feltet ser ut når duken er fjernet

Her ser vi at plantene har overlevd godt ett år under presenning.

Plantene på feltet som ikke var dekket av duk var svært vanskelig å oppdage pga. massiv skvallerkålvekst. Her ser vi elevene samlet rundt kontrollfeltet.

Felt nr 2. Kirkekontorfeltet (vår/forsommer 26)

Dette feltet ligger ca 350 meter sørvest for Vik skole. Feltet ligger helt inntil Vikelva. Derfor er det ikke mulig å bruke planevernmidler på dette feltet.

Her ble det lagt duk på feltet vår/forsommer 2025.

Da duken ble fjernet fra Langåsenfeltet våren 2026 ble den flyttet hit slik at dette feltet ble utvidet.

Her ser vi at Kirkekontorfeltet etter utvidelsen. Det ligger helt ned til Vikelva og nært bygdetun og kirke.

Som bildene viser var det også ved Kirkekontorfeltet stor grad av overlevelse under duken.

Kjempespringfrø – Diverse lokaliteter i Sømna

Sømna kommune har en meget stor lokalitet i Grøttheimselva som munner ut Bøpøla Naturreservat. Vi har i tillegg noen mindre lokaliteter spredt rundt i kommunen.

Lokaliteter vi har fulgt opp i 2026:

- Kolbeinhaugan — En forekomst med veldig store planter helt nede ved sjøen. Alle plantene borte.
- Søreng — En forekomst på østsiden av FV17 litt sør for meieriet. Forekomsten lå et par hundre meter nord for Bøpøla naturreservat. Så ingen planter her i 2026
- Jarmunnan — Her var det en forekomst for noen år siden. Denne er fjernet av private. Det var ikke planter der i 2024, 2025 og 26.
- Kleivhåjen — Forekomsten ble oppdaget ved en nybygd garasje og har sannsynligvis kommet hit med masseforflytning. Den ble oppdaget og slått første gang i 2023. Forekomsten er kraftig redusert. Her ble det plukket noe få blomster for hånd i 2025. Ikke funnet noen planter i 2026
- Øymo — En forekomst som ligger i nederste del av et vassdrag som munner ut i sjøen. Her er dyrkajord på ene siden og en frukthage på andre siden. Eier av frukthagen har bikuber. Hun ønsker ikke at planten skal bekjempes. Vi følger ikke opp siden plantene holdes i sjakk.
- Holandsvatnet — Her ble det oppdaget planter i 2019 og disse ble bekjempet. Så har vi hatt mange år uten en eneste plante her. I 2025 var det noen få planter som vi har bekjempet. Fant ingen planter i 2026.

I tillegg er vi gjort oppmerksom på noen mindre forekomster som vi må gripe tak i neste år.

f) Kjempespringfrø – Bøpøla Naturreservat

Bygger på samtale med Kommunalsjef Johnny Hansen

Plantene har spredd seg fra en hage øverst oppe i Grøttheimselva. Frøene har blitt ført nedover det 2 kilometer lange vassdraget og har skapt forekomster hele veien ned til fylkesvei 17 og inn i Bøpøla Naturreservat. I 2023 hadde plantene for første gang spredt seg inn i naturreservatet.

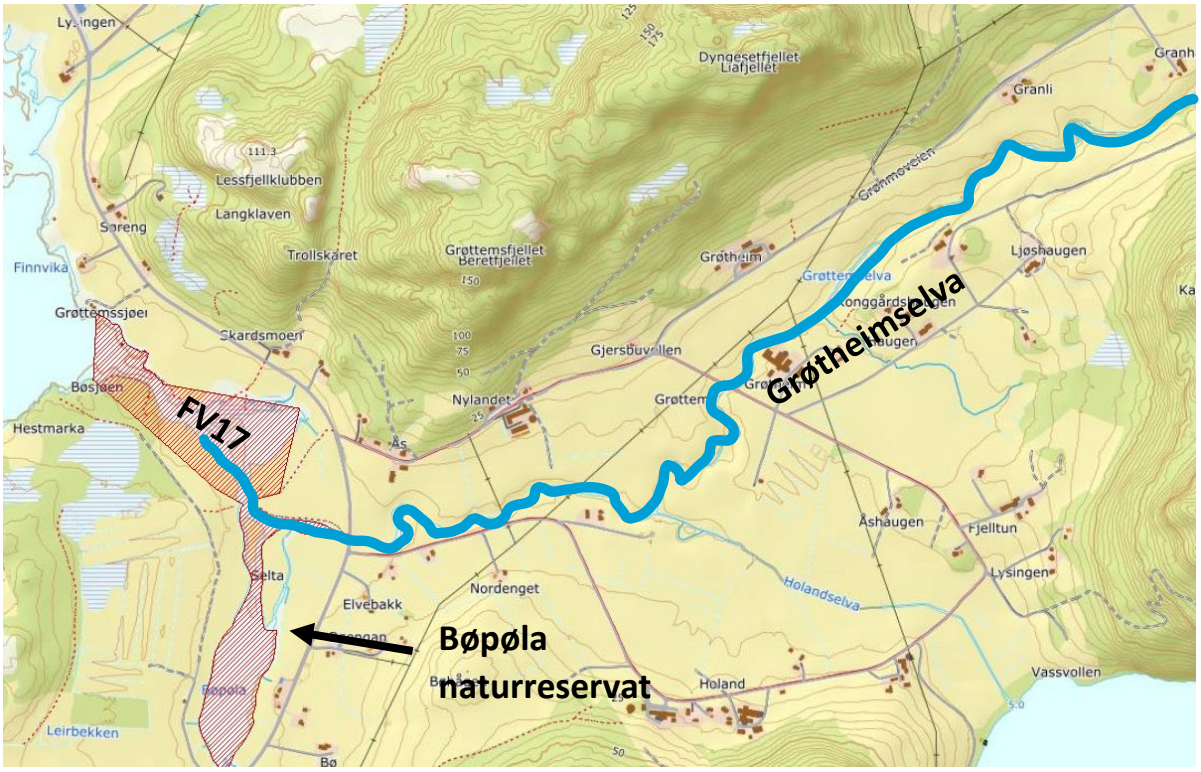

Her ser vi Grøttheimselva som ender inne i Bøpøla Naturreservat.

I 2025 søkte Statsforvalteren og fikk midler til å bekjempe bestanden som nå truer naturreservatet. De inngikk avtale med Sømna kommune ved teknisk om å utføre oppdraget for dem. Da ble det engasjert to personer fra Ukraina som sammen med en koordinator fra uteseksjonen på teknisk bekjempet plantene.

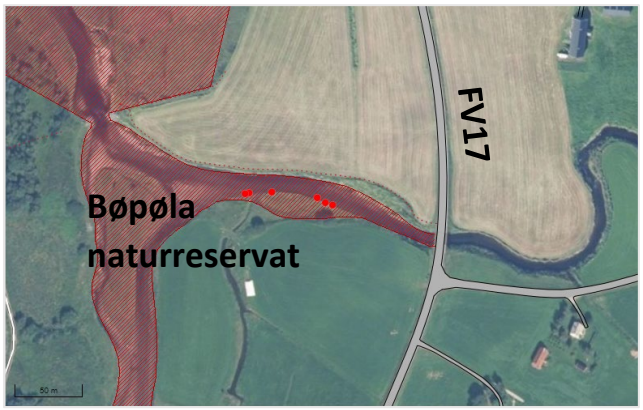

De røde punktene i kartet markerer lokaliteter som i 2024 ble funnet i en strekning av ca 150 meter innover i Naturreservatet

Aktivitet i 2026

Statsforvalteren fikk også i 2026 midler til å bekjempe bestanden som truer naturreservatet. De inngikk en ny avtale med Sømna kommune ved Teknisk om å utføre bekjempingen for dem.

Dette har vært et spesielt år for Sømna kommune.

- Vi har hatt ekstreme mengder med nedbør. I juli 2026 kom det 6 ganger så mye nedbør som i juli 2025. I tillegg har vi både i juni og august hatt nedbørs-mengder langt over det normale. Dette fører til at vannmengden i elva øker. Plantene vokser på elvebredden og må bekjempes med ryddesag av folk som vasser i elva. I år har det ikke vært forsvarlig å la personer vasse i elva. Vannstanden har til tider vært veldig høy og det har også vært mye strøm.

Bilde fra bekjempingen i 2021 da det ikke var så mye vann i elva.

- Kapasiteten i uteseksjonen har vært begrenset. Kommunestyret har vedtatt at alle elever skal fra to skoler skal slås sammen på en skole. Barnehagene skal flyttes inn i den skolen som da blir stående tom. Hit skal også kommuneadministrasjonen flytte.

  Mye av denne jobben faller på teknisk og uteseksjonen. Dette gjør at all kapasitet i mange måneder har blitt brukt for å oppfylle dette kravet. Da er det en rekke oppgaver som vi dessverre ikke har rukket over. Oppdraget fra Statsforvalteren er en av disse.

Konklusjon:
Kommunen beklager at vi ikke har maktet å følge opp dette i år. Vi kommer ikke til å sende elektronisk faktura med krav på utbetaling av disse midlene.
Vi mener det er så viktig å få bekjempet disse plantene at vi neste år stiller oss disponible til å utføre jobben dersom Statsforvalteren søker og får innvilget midler til tiltaket.

c) Parkslirekne i Sømna 2026

Rapport og bilder fra Tor Eivind Grude.

Det er totalt 175 registrerte funn med parkslirekne i Sømna kommune. Prosjektet med sprøyting av parkslirekne har vart i 7 år.

I starten var fokuset å sprøyte på de fleste plasser, med formål om å fjerne planten. Dette har vist seg svært vanskelig, så rammen har endret seg. Det blir for dyrt og tidskrevende å få bort alt sammen, så i fjor gikk prosjektet over til å forhindre spredning ut i utmark. Totalt utgjør det ca. 56 av 175 registrerte funn i Sømna.

Et typisk felt med døde planterester etter at feltet er bekjempet tidligere. Nye planter spirer utover ettersommeren / høsten. Plantene blir da mye mindre og kommer senere på året. Foto: Tor Eivind Grude.

De fleste av disse plassene har vært behandlet flere ganger tidligere, og i fjor ble alle unntatt 3 lokaliteter behandlet.

- En av plassene ville ikke grunneier ha det sprøytet,
- den andre plassen gikk det dyr frem til slutten av september.
- Den siste plassen ble det gjort en vurdering at var for nær gangvei og ikke egnet seg godt nok.

Av disse tre feltene vil bare området med dyr bli forsøkt sprøytet fremover.

Det har vært mye regn og fuktig vær til nå i sommer. Dette har medført at det ikke har blitt sprøytet så mange plasser enda (15 plasser, per 08.09.26). De siste årene har det blitt sprøytet til i starten av oktober, så det er enda gode forhåpninger om å rekke over alt.

I tillegg til de plassene som har blitt sprøytet har jeg kjørt rundt og sett på en god del plasser. Alle plasser jeg har vært på så langt har jeg funnet planter. Noen av plassene er plantene svært få og små. Arbeidsmengden blir i liten grad påvirket av det, ettersom jeg likevel må gå over hele området for å se om jeg finner planten. Det er bare første og eventuelt andre gang det sprøytes en plass det er mer arbeid, da bestanden er mye større, tettere og høyere, så det må brukes mer tid og sprøytemiddel for å komme over det. Etter det blir plantene mer

spredt og lavere, slik at området må gås over for å finne alle plantene. Så lenge det ikke er helt fritt, blir da arbeidsmengden mye den samme.

Her ser vi et felt med Parkslirekne i Buvika i Sømna. Bildet til venstre er fra 10.07.2018 da feltet ble kartlagt. Det har blitt sprøytet hvert år. Bildet til høyre viser samme feltet og er tatt 11.09.2026.

Som vi ser er det nå bare små planter så det er tydelig at sprøytinga har påvirket plantene. Dette er et gammelt felt som hadde et godt utviklet rotsystem da vi begynte å behandle det. Da er planten meget vanskelig å bekjempe. Foto: Nils Nyborg.

I 2025 ble all sprøyting utført i september. Det ble sprøytet med Starane, da den er mer skånsom mot naturen rundt. Effekten er ikke spesielt god, men vi har heller ikke funnet noe annet middel med dokumentert bedre effekt.
Det har blitt brukt Starane så langt i 2026, og det er planen å fortsette med det. Vi har mer middel igjen, og har ikke klart å finne noe som over tid gir bedre resultater.

Brekk 08 .09.2026
Tor Eivind Grude

(Rapporten ble mottatt den 8. september 2026. I ettertid har det vært noen dager med oppholdsvær og muntlig har Tor Eivind Bekreftet at han har klart å sprøyte de fleste feltene i år også.)

g) Kartlegging av Rynkerose i 2026

(Bygger på rapport fra Inkeri S. Eira Fallås)

Bakgrunn:

I Nordland har Statsforvalteren særlig fokus på følgende seks fremmedarter: Kjempebjørnekjeks, Tromsøpalme, Kjempespringfrø, Lupiner, Slirekneartene (eks Parkslirekne) og Rynkerose. I Sømna er de fem første artene kartlagt tidligere. I år har vi brukt mye tid og ressurser på å kartlegge Rynkerose.

Vi har engasjert Inkeri Susanne Eira Fallås til å foreta kartleggingen for oss. Hun er midt i et toårig løp med gartnerutdannelse og har stor kunnskap om planter og natur. Rapporten hennes ligger ved i sin helhet.

Rynkerose er en meget vakker og voksevillig hageplante som har blitt solgt på hagesentre siden midten på 1900 tallet. Den har vært (og er) meget populær hos hageeiere.

Foto: Inkeri S. Eira Fallås

Hvorfor ønsker vi ikke Rynkerose i Norge

Rynkerose (Rosa rugosa) er vurdert til svært høy risiko (SE) på den norske Fremmedartslista og er forbudt å omsette, dele og plante i Norge. Grunnen til at denne tilsynelatende vakre hagebusken er uønsket, skyldes dens ekstremt aggressive spredningsevne og de store ødeleggelsene den påfører sårbar norsk natur, spesielt langs kysten

Den vokser ekstremt raskt og danner tette ugjennomtrengelige kratt slik at andre mindre planter blir kvalt. Den trives spesielt godt på sanddyner langs kysten der den kan endre strukturen på naturtypen og ødelegge leveområder både for insekter og fugler. De tette krattene er fulle av torner som gjør ellers åpne strender uframkommelige for mennesker som ønsker å bade eller gå tur.

Den er meget vanskelig å bli kvitt. Den tåler nesten alt, inkludert vegsalt, frost, tørke og stormflo. Hvis man bare kutter den ned reagerer røttene med å skyte enda flere rotskudd. Det er også hevdet at når man kaster kvistene kan det komme opp nye planter der de er kastet.

Den har en ekstrem spredningsevne og kan spre seg med frø – nypene blir spist av fugler som sprer dem videre. Nyper som faller i vann kan overleve i flere døgn både i ferskvann og saltvann og danne nye bestander der de driver på land. (kilder: Hageselskapet, plantevern-leksikonet, artsdatabanken og naturvernforbundet)

Hva sier lovverket

Siden planten oppleves som så skadelig omfattes den av Forskrift om fremmede organismer. Det er strengt forbudt å selge eller kjøpe planten. Det er også forbudt å gi bort eller dele stiklinger, eller å flytte eller plante ut Rynkerosen på nye steder.

Du er videre juridisk ansvarlig for at Rynkerose ikke sprer seg ut av hagen din og ut i naturen. Det innebærer blant annet å hindre frøspredning (klippe av blomster, evt fjerne nyper før de tas av fugler eller faller i vann) og stoppe rotskudd (rotskuddene kan vandre mange meter i året)

Du har også plikt til forsvarlig avfallshåndtering som innebærer at du ikke kan dumpe Rynkeroser i naturen eller legge dem på åpne hageavfallsfyllinger. Røtter, grener og nyper skal pakkes i lukkede poser og leveres som restavfall.

Kartlegging/Metodevalg.

Siden spredningsfaren er størst langs kysten er alle veier nær sjøen i Sømna kjørt med bil. Der det ikke er bilvei er strekningene gått til fots. Fokus har vært i hager rundt eldre bygninger, gjerne bygninger som i dag står tomme. Det har også vært fokus på områder der det tidligere stod et hus og var en hage. Tilnærmet alle offentlige og en del private veier er kjørt med bil.

Alle steder hvor planten er funnet er det tatt bilde. Lokaliteten er lagt inn i Artsobservasjoner og det er laget en liste med oversikt over alle funnsteder inkludert gårds- og bruksnummer, navn på eier, vurdering av spredningsfare og forslag til tiltak.

Strekninger det er kartlagt Rynkerose på i Sømna i 2026 er markert med røde linjer.

Kartleggingen har foregått i blomstringsperioden, som her i Sømna er fra slutten av juni til august, da planten er lettest å kjenne igjen med blomster.

De fleste forekomstene ligger inne i private hager. Siden kartlegger ikke har ønsket å gå inn i hagene har mye av registreringen skjedd fra offentlig vei. I rapporten fra Fallås er det beskrevet flere andre rosetyper og hybrider som ligner så mye at det er vanskelig å fastslå 100% sikkert uten å studere blomst og blad på nært hold. Derfor kan det forekomme noen feil.

Vi anser spredningsfaren fra hager i boligfelt som liten i forhold til hager rundt frittliggende hus. Derfor er kartlegging i boligfelt ikke prioritert.

Antall lokaliteter i Sømna:

Da prosjektet startet var det registrert en forekomst av Rynkerose i Sømna. Gjennom prosjektet er det registrert 112 lokaliteter slik at det i dag er registrert 113 forekomster av Rynkerose i Artsdatabanken.

Siden vi har flere eldre boligfelt og vi finner Rynkerose i de fleste hagene i disse boligfeltene vil vi anslå at det nok er 2-3 ganger så mange lokaliteter i kommunen

Lokaliteter med spredningsfare

Rapporten fastslår at vi har 12 lokaliteter med stor spredningsfare:

Nr	Sted	gnr	bnr	Nummer i Artsobser-	m2	Kommentar
1	Sørstraumen	50	25	41737945	308	Hekk mellom vei/tursti og sjø. Nypene kan falle i sjøen å spre seg. Tiltak: grave opp, og årlig slått. Ca. 308m2. To lange hekker og noen mindre forekomster
2	Prestegården	47	10	41468430	60	Mot utmark/skog
3	Gamle berg	70	51	41740842	60	Stor forekomst nær sjø
4	Viksjøen	47	23	41470007	54	nær sjø, litt spredning til nabo
5	Grønmoen	59	1	41484304	50	Nær bekk, ubebodd, stor forekomst, men usikker på spredningsfare. Anbefalt pga. bekk
6	Risholmen	40	10	41467084	20	nær sjø
7	Sandholmen	39	5	41095757	20	
8	Kanelesberget	50	16	41740498	10	Ingen stor forekomst, men ingen begrensing av spredning. Nær sjø. Sannsynligvis kommet med masseforflytning
9	Saltnesodden	69	82	41740575	10	To små forekomsert, men ingen begrensing av spredning. Nær sjø. Sannsynligvis kommet med masseforflytning
10	Hjelmset	29	3	41095378	4	
11	Frilstadstranda	26	46	41477403	2	Nær sjø
12	Gamle Berg	70	19	41740888	2	Kan være fyllt rose, som ikke har like stor spredningsfare
	SUM				600	

Aktuelle tiltak for å forebygge spredning av Rynkerosene

- Informasjon til hageeiere/gunneiere om spredningsfare og ulempene ved Rynkerose.
- Opprettholde beiting og slått for å hindre spredning.
- Fjerne plantene.
    - Hele planten må graves opp med mest mulig av røttene som kan strekke seg langt utover.
    - Plantene må destrueres
    - I ettertid vil det komme opp skudd. Dette må derfor følges opp med slått flere ganger i vekstsesongen i mange år framover.
- Forsøk på å fjerne planten med å kappe den ned vil bare ha foryngende effekt. Da må dette i såfall gjentas 5-10 ganger gjennom vekstsesongen i mange år for å ha en utarmende effekt.

Med unntak av de to første punktene er dette meget kostnadskrevende og arbeidskrevende tiltak. Vi vil også møte motstand fra flere hageeiere som ikke ønsker å miste en vakker plante. Der rynkerosa graves opp kan det heller ikke plantes noe på mange år da det vil hindre slått av de skuddene som kommer opp.

Erfaringer med spredning gjennom kartleggingen.

De aller fleste lokalitetene ligger i hager. Der hindres spredning ved at hagen slås med gressklipper. Mange lokaliteter er også omkranset av veier, parkeringsplasser og jordbruksareal som høstes. Da er faren for spredning med rotskudd minimal.

I litteraturen står det at spredningsfaren er stor fra frøene i nypene, enten med fugler eller vann. Fallås har ikke funnet steder der rosa har utviklet seg til egne bestander, spredt på denne måten. Det er kun et sted hun har mistanke om at dette kan ha skjedd. Her er det to lange hekker helt ned ved sjøen. Mellom disse er det to små forekomster som kan skyldes nyper spredt med vann.

Denne hekken med Rynkerose er ca 160 meter lang og ligger mellom en turvei og sjøen. Som bildet viser vil nypene fra hekken falle i sjøen. Det kan muligens ha oppstått to små forekomster som følge av dette. Dette er kanskje den forekomsten vi ser størst spredningsfare fra.
(lokalitet nr 1 i tabellen på forrige side)

Det hevdes også at Rynkerosa kan spre seg når kvister og greiner kastes i naturen. Dette har Fallås heller ikke sett tegn på ved kartleggingen.

Kartleggers konklusjon

Etter å ha kartlagt hele kommunen og spesielt med fokus på strandsonen ser jeg lite tegn på den aggressive spredningen av Rynkerosene som vi har eksempler på lenger sør i Norge.

Dette kan skyldes et mye mer krevende klima. Det kan også skyldes at vi ikke har de store typiske sanddynene som rosa trives i.

Jeg er veldig usikker på om kostnadene med å fjerne Rosa rugosa i de mest utsatte områdene vil stå i forhold til nytten. Jeg anser det ikke som realistisk å fjerne alle forekomstene av rosen i kommunen og da vil vi alltid ha en spredningsfare.

Hvis karleggingen skal følges opp med tiltak må fokus være på forekomster i strandsonen siden vi på flere av øyene utenfor kommunen finner sanddynelignende forhold der Rynkerosa nok vil trives.

h) Artsdatabanken

Alle lokaliter som er registrert gjennom prosjektet er lagt inn i Artsdatabanken. De fleste har Gunleiv og Tor Eivind Grude samt Inkeri Eira Fallås lagt inn.

Her ser vi Knut Alsaker fra NLR til høyre som viser Tor Eivind Wærstad brukene av Artsdatabanken. Til venstre sitter Gunnleiv Grude og følger med. Foto: Nils Nyborg

3) Økonomi

Sømna kommune har i 2026 fått kr 100.000,- til bekjemping av fremmede skadelige plantearter. Kostnadene fordeler seg slik:

Bekjempe kjempespringfrø,	kr	10 000
Bekjempe Tromøpalme, Vik skole	kr	1 000
Bekjempe Parkslirekne, Tor E. Grude	kr	25 000
2 stk Prosjekt Parkslirekne, Vik skole	kr	7 500
Kartlegge Rynkerose, v/Inkeri Fallås	Kr	48.000
Administrasjon, Sømna kommune/NLR	kr	8 500
Bekjempe Kjempespringfrø ved Bøpøla	kr	*
SUM		**100.000**

** Her er det inngått Kontrakt direkte mellom Sømna kommune og statsforvalter om at kommunen skal gjøre jobben mot betaling. Dette har dessverre ikke blitt gjort i år slik det står i rapporten. Det vil ikke bli sendt elektronisk faktura på dette beløpet.*

** Vi mangler fortsatt flere bilag så noen av beløpene er stipulert.*

4) Behov neste år

Vi håper på økonomisk støtte til å videreføre arbeidet neste år også. Dersom arbeidet stopper opp vil innsatsen som er utført de siste årene være bortkastet.

For Tromsøpalme har innsatsen gitt gode resultat og det er ikke mange plantene igjen. Vi ønsker likevel å fortsette arbeidet til bestanden er fullstendig bekjempet. Dette vil da skje i skoletiden og ved hjelp av skoleelever.

Kjempespringfrø ved Bøpøla Naturreservat. Her forventer vi at Statsforvalteren søker midler til bekjempingen så Sømna kommune søker ikke midler til dette tiltaket. Kommunen er åpen for å ta på seg jobben for Statsforvalteren.

Kjempespringfrø andre steder i Sømna. Arbeidet har kommet godt i gang. Noen steder er bestandene borte. Andre steder må arbeidet videreføres. Det ble oppdaget et stort meget arbeidskrevende felt i år som vil kreve en god del dagsverk neste år.

Parkslirekne er seiglivet. Heldigvis er Grude villig til å videreføre arbeidet neste år også. Da vil bekjemping kun skje på de 56 lokalitetene hvor planten kan spre seg utover i natur og mot naturvernområder.

Forsøksfelt Parkslirekne Dette ønsker Vik skole å videreføre.

Rynkerose. Her er kommunen usikker på om kostnaden vil stå i forhold til nytten. Her ønsker vi en dialog med Statsforvalter om dette er noe vi bør prioritere.

Sømna kommune vil ut fra en grov vurdering ha behov for ca kr 100.000,- i 2025.

Sømna er i den heldige situasjon at vi er en halvøy. Vi bør derfor ha gode forutsetninger for å kunne bekjempe fremmede uønskede arter siden disse i liten grad sprer seg inn fra omkring-liggende områder.

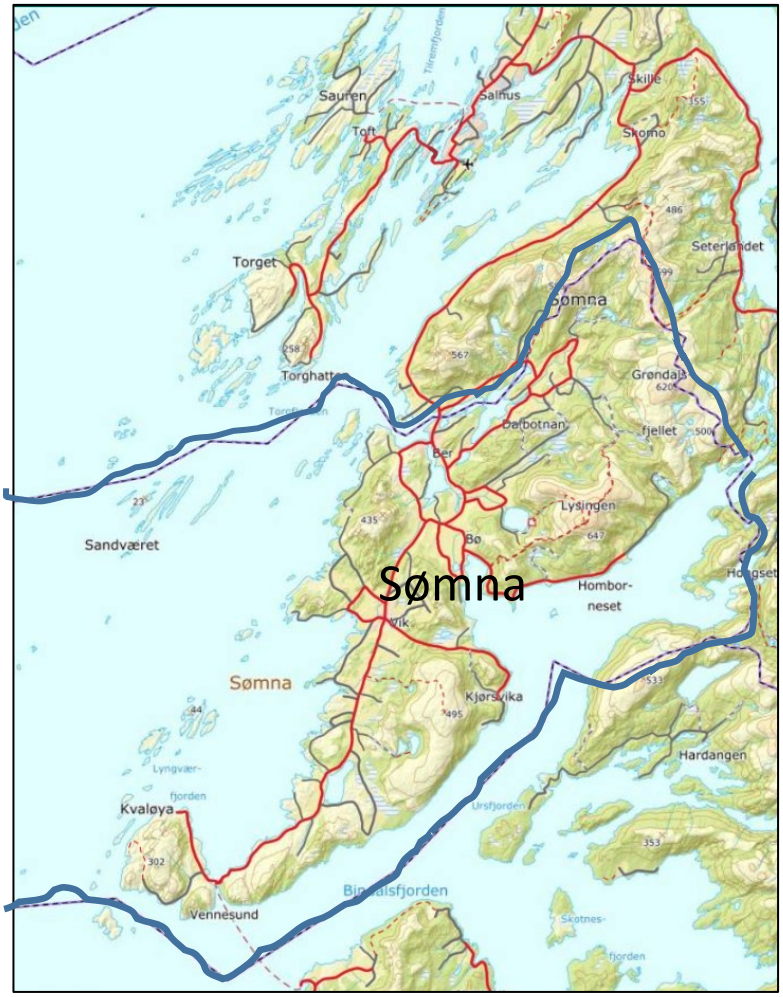

Bøpøla Naturreservat ligger sentralt i Sømna. Vassdraget med den største forekomsten av kjempespringfrø munner ut her og bestanden trekker lenger og lenger nedover vassdraget hvert år. Vi har også flere forekomster av Parkslirekne like ved reservatet. Disse områdene blir prioritert øverst.

Sømna 23.09.2026

Med vennlig hilsen

SØMNA KOMMUNE
LANDBRUKSKONTORET
VIK
8920 SØMNA

Nils Nyborg
Senior Fagleder Landbruk

Vedlegg: Rapport for kartlegginga av Rynkerose i Sømna 2026.